

บทที่ 3

วิธีวิทยาการวิจัย (Research Methodology)

การศึกษาและวิจัยเรื่องกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย ได้กำหนดวิธีวิทยาการวิจัย ในการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ เพื่อให้ได้คำตอบสำหรับการจัดทำเป็นกฎหมายต้นแบบตามเป้าหมายแห่งวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยวิธีวิทยาการวิจัยที่กำหนดไว้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีรายละเอียด ดังนี้

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

การวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย

1.1 การวิจัยเอกสาร (Documentary Research)

การวิจัยเอกสารเป็นการวิจัยข้อมูลที่เป็นเอกสาร ที่เป็นทั้ง ตำรา หนังสือ รายงานวิจัย บทความ และกฎหมายเกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายและการดำเนินคดีก่อการร้าย โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

1) กฎหมายไทย

- (1) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
- (2) ประกาศพระราชโองการ เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580)
- (3) ประมวลกฎหมายอาญา
- (4) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2546
- (5) พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550
- (6) พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดบางประการต่อการเดินอากาศยาน พ.ศ. 2521
- (7) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย พ.ศ. 2556
- (8) พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547
- (9) พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. 2551
- (10) พระราชบัญญัติความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา พ.ศ. 2535

(11) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการมีส่วนร่วมในองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ พ.ศ. 2556

(12) พระราชบัญญัติกฏอัยการศึก พ.ศ. 2457

(13) พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2551

(14) พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้ายและการแพร่ขยายอาวุธที่มีอานุภาพทำลายล้างสูง พ.ศ. 2559

(15) พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550

(16) พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548

(17) ประกาศสภาความมั่นคงแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการประกาศสถานการณ์อันเป็นภัยคุกคาม ต่อความมั่นคงแห่งชาติ ในด้านการก่อการร้าย (4 มกราคม 2561)

2) กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ

กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายและการดำเนินคดีก่อการร้าย มี 10 ฉบับ คือ

(1) อนุสัญญาว่าด้วยความผิดและการกระทำอื่น ๆ บางประการซึ่งกระทำบนอากาศยาน ค.ศ. 1963 (พ.ศ. 2506) (Convention on Offences and Certain Other Acts Committed On Board Aircraft of 1963)

(2) อนุสัญญาเพื่อการปราบปรามการยึดอากาศยานโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ค.ศ. 1970 (พ.ศ. 2513) (Convention for the Suppression of Unlawful Seizure of Aircraft of 1970)

(3) อนุสัญญาเพื่อการปราบปราม การกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายต่อความปลอดภัย ของการบินพลเรือน ค.ศ. 1971 (พ.ศ. 2514) (Convention for the Suppression of Unlawful Acts Against the Safety of Civil Aviation of 1971)

(4) พิธีสารเพื่อการปราบปรามการกระทำรุนแรงอันมิชอบด้วยกฎหมาย ณ ท่าอากาศยานซึ่งให้บริการการบินพลเรือนระหว่างประเทศเพิ่มเติมอนุสัญญาว่าด้วยการกระทำอันมิชอบด้วยกฎหมายต่อความปลอดภัยของการบินพลเรือน ค.ศ. 1988 (พ.ศ. 2531) (Protocol for the Suppression of Unlawful Acts of Violence at Airports Serving international Civil Aviation, supplementary to the Convention for the Suppression of Unlawful Acts against the Safety of Civil Aviation of 1988)

(5) อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันและลงโทษอาชญากรรมที่กระทำต่อบุคคลที่ได้รับคุ้มครองระหว่างประเทศ ค.ศ. 1973 (พ.ศ. 2516) (Convention on the Prevention and Punishment of Crimes Protected Persons of 1973)

(6) อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการจับตัวประกัน ค.ศ. 1979 (พ.ศ. 2522) (Convention against the Taking of Hostages of 1979)

(7) อนุสัญญาระหว่างประเทศเพื่อปราบปรามการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย ค.ศ. 1999 (พ.ศ. 2542) (International Convention for the Suppression of Financing Terrorism, New York, 9 December 1999)

(8) อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทางเชื้อชาติในทุกรูปแบบ ค.ศ. 1979 (พ.ศ. 2522) (International Convention on the Elimination of all Forms of Racial Discrimination 1979 - CERD)

(9) อนุสัญญาว่าด้วยต่อต้านการทรมาน และการปฏิบัติหรือลงโทษที่โหดร้าย ไร้มนุษยธรรมหรือที่ย่ำยีศักดิ์ศรี ค.ศ. 1984 (พ.ศ. 2527) (Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment 1984 - CAT)

(10) อนุสัญญาอาเซียนว่าด้วยการต่อต้านการก่อการร้าย ค.ศ. 2007 (พ.ศ. 2550) (ASEAN Convention on Counter Terrorism 2007 – ACCT)

3) กฎหมายต่างประเทศ

กฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการก่อการร้ายและการดำเนินคดีก่อการร้าย 5 ประเทศคือ

(1) สหรัฐอเมริกา “USA PATRIOT Act 2001” (พ.ศ. 2544)

(2) เครือรัฐออสเตรเลีย ประมวลกฎหมายอาญา “Criminal Code Act 1995” (พ.ศ. 2538)

(3) สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี “ประมวลกฎหมายอาญา” (The German Criminal Code หรือ Strafgesetzbuch)

(4) สาธารณรัฐฝรั่งเศส ประมวลกฎหมายอาญา (Legifrance, Code Penal) บรรพ 4 ลักษณะที่ 2 หมวด 1 ว่าด้วยการกระทำที่เป็นการก่อการร้าย มาตรา 421-1 ถึง มาตรา 421-5 และ หมวด 2 บทบัญญัติพิเศษ (Special Provision) มาตรา 422-1 ถึง 422-7

(5) ประเทศอังกฤษ “The Terrorism Act 2000” “The Anti – Terrorism, Crime and Security Act 2001”

นอกจากนี้การวิจัยเอกสารยังนำข้อมูลจากรายงานวิจัย ตำรา เอกสารรายงานการประชุม สัมมนา วิทยานิพนธ์และบทความ มาใช้ในการวิเคราะห์ด้วย

2. การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview)

การสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นการสนทนาระหว่างผู้วิจัยกับประชากรสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้ โดยมีประเด็นสัมภาษณ์กำหนดเป็นคำถาม คำตอบตามประเด็นสัมภาษณ์นั้นซึ่งผู้วิจัยได้ส่งประเด็นสัมภาษณ์ล่วงหน้าก่อนการสัมภาษณ์จริง โดยมีขั้นตอนการสัมภาษณ์เชิงลึก ดังนี้

2.1 วิธีการสัมภาษณ์

แบ่งเป็นขั้นตอนดังนี้

1) การติดต่อ

ใช้การติดต่อโดยหนังสือมาจากหลักสูตรนิติศาสตรคดีบัณฑิตและโทรศัพท์เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้การสัมภาษณ์เชิงลึก และนัดหมายวัน เวลาในการสัมภาษณ์ และการยืนยันการให้สัมภาษณ์

2) การจัดทำประเด็นสัมภาษณ์

เป็นการเตรียมประเด็นในการสัมภาษณ์ล่วงหน้าโดยการกำหนดประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และโจทย์วิจัย เป็นคำตอบที่จะใช้ในการวิเคราะห์

2.2 ประชากรสัมภาษณ์เชิงลึก

ประชากรสัมภาษณ์เชิงลึกเป็นประชากรที่เจาะจงกำหนดให้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญและมีอำนาจในการกำหนดนโยบายโดยตรงหรือ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ตรงกับเรื่องที่วิจัย หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย จำนวน 10 คน ประกอบด้วย

1) ผู้พิพากษาศาลจังหวัดนครราชสีมา

2) ผู้พิพากษาศาลจังหวัดปัตตานี

3) ผู้พิพากษาศาลจังหวัดยะลา

4) อัยการสำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานอัยการภาค 9

5) ข้าราชการทหารยศพันเอกสังกัดกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในภาค 4 จำนวน 2 คน

6) ผู้บัญชาการสำนักงานงบประมาณและการเงิน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ อดีตรองผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค 9

7) ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดยะลา

8) นักกฎหมายและนักวิชาการ

9) ประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

เนื่องจากประชากรสัมภาษณ์กลุ่มนี้เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมในการป้องกันและปราบปรามผู้ก่อการร้าย ซึ่งมีประสบการณ์ตรงที่รู้และเข้าใจปัญหาในพื้นที่และทราบถึงปัญหาของกระบวนการยุติธรรมในการดำเนินคดีกับผู้ก่อการร้ายเป็นอย่างดี

2.3 ประเด็นสัมภาษณ์เชิงลึก

มีดังนี้

- 1) สถานการณ์และสภาพปัญหาการบังคับใช้กฎหมายกับการก่อการร้ายในปัจจุบัน
- 2) ความคิดเห็นต่อปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการก่อการร้าย
- 3) ความคิดเห็นกับการมีกฎหมายเฉพาะสำหรับใช้บังคับกับการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย
- 4) มาตรการที่ควรจะมีในกฎหมายเฉพาะที่จะทำให้การบังคับใช้กฎหมายมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น
- 5) องค์ประกอบของโครงสร้างของกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย
- 6) กฎหมายว่าด้วยการก่อการร้ายของประเทศใดที่ควรนำมาปรับใช้กับประเทศไทย
- 7) ข้อเสนออื่นที่คิดว่าเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย

3. การมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Designs, Co-Design)

งานวิจัยนี้มีเป้าหมายที่จะจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย เพื่อการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายในประเทศไทย ดังนั้น โครงสร้างของกฎหมายจะต้องมีสาระสำคัญที่เกิดจากการมีส่วนร่วม โดยตรงกับการบังคับใช้กฎหมาย ซึ่งการวิจัยได้นำเอาแนวคิด (Concept) ของวิธีการมีส่วนร่วมออกแบบหรือ Participatory Design (PD) หรือ Co-design มาประยุกต์ใช้ในการร่างกฎหมาย เนื่องจากวิธีดังกล่าวเป็นกระบวนการออกแบบที่กำหนดให้มีกลุ่มประชากรผู้มีส่วนได้เสียโดยตรง (Stakeholders) ในการบังคับใช้กฎหมาย มีประสบการณ์ในสถานะที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้ที่สามารถให้คำตอบและความถูกต้องของบทบัญญัติกฎหมายที่ไม่มีช่องว่างหรือปัญหาของการตีความกฎหมายมาช่วยในการออกแบบกฎหมายซึ่งจะทำให้ได้มาซึ่งตัวโครงสร้างของกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายที่การวิจัยนี้มุ่งจัดทำขึ้นเป็นต้นแบบกฎหมาย (Model Law) เพื่อให้เป็นกฎหมายที่สามารถใช้บังคับได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถแก้ไขปัญหาการก่อการร้ายที่เกิดขึ้นได้

การใช้วิธีวิทยาการวิจัยวิธีนี้จึงเป็นวิธีใหม่ที่กำหนดให้กลุ่มประชากรที่มีส่วนได้เสียในการมีส่วนร่วมออกแบบ โครงสร้างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย วิธีวิจัยนี้จึงเป็นกระบวนการที่เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ผู้ที่มีส่วนได้เสียโดยตรงได้ร่วมกันหาคำตอบเกี่ยวกับประเด็นที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ เพื่อเป็นการยืนยันถึงประเด็นที่ควรจะเป็น โครงสร้างกฎหมายต้นแบบที่การวิจัยจะสร้างขึ้นมาทำการวิเคราะห์คำตอบที่ได้มาจากระบวนการดำเนินการมีส่วนร่วมนี้ทำให้ได้โครงสร้างของกฎหมายต้นแบบที่จะจัดทำมีส่วนร่วมมาจากการมีส่วนร่วมของประชากรผู้มีส่วนได้เสียด้วยวิธีการดังกล่าว ซึ่งน่าจะทำให้เป็นกฎหมายต้นแบบ (Model Law) ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมโดยแท้ของผู้ที่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่ออกมานั้นเอง โดยมีรายละเอียดของการดำเนินการดังนี้

ประชากรผู้มีส่วนได้เสีย แยกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1) กลุ่มประชากรเฉพาะ เป็นกลุ่มประชากรที่มีหน้าที่และประสบการณ์เดียวกัน แยกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

- (1) กลุ่มเจ้าหน้าที่กระบวนการยุติธรรม จำนวน 4 คน
- (2) กลุ่มนักกฎหมาย จำนวน 4 คน
- (3) กลุ่มนักวิชาการและนักสิทธิมนุษยชน จำนวน 4 คน
- (4) กลุ่มประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 4 คน

รวมกลุ่มประชากรเฉพาะ 4 กลุ่ม รวม 16 คน

กลุ่มเฉพาะ 1	กลุ่มเฉพาะ 2	กลุ่มเฉพาะ 3	กลุ่มเฉพาะ 4
			

ภาพประกอบที่ 3.1 ประชากรกลุ่มเฉพาะ

2) กลุ่มประชากรผสม เป็นกลุ่มประชากรที่มาจากการนำประชากรกลุ่มเฉพาะ ทั้ง (1) - (4) มาจัดเป็นกลุ่มใหม่ เป็น 4 กลุ่ม แต่ละกลุ่มผสมประกอบด้วยเจ้าหน้าที่กระบวนการยุติธรรม นักกฎหมาย นักวิชาการและนักสิทธิมนุษยชน และประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อรวมกันแล้วจะได้ประชากร มารวมกันกลุ่มผสมในสัดส่วน กลุ่มละ 4 คน กลุ่มประชากรผสม 4 กลุ่ม มีประชากรรวม 16 คน

กลุ่มผสม 1	กลุ่มผสม 2	กลุ่มผสม 3	กลุ่มผสม 4
			

ภาพประกอบที่ 3.2 ประชากรกลุ่มผสม

วิธีดำเนินการ แบ่งเป็น 2 ช่วงเวลา คือ

- (1) ช่วงเช้า เป็นการมีส่วนร่วมออกแบบของกลุ่มประชากรเฉพาะ 4 กลุ่ม
- (2) ช่วงบ่าย เป็นการมีส่วนร่วมออกแบบกลุ่มประชากรผสม 4 กลุ่ม

ประชากรจะใช้ประเด็นการมีส่วนร่วมออกแบบกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย เพื่อให้ได้กฎหมายที่มาจากความต้องการของแต่ละกลุ่มเฉพาะที่มีประสบการณ์จากการทำงานในลักษณะเดียวกัน ส่วนกลุ่มผสมนั้นจะเป็นการร่วมกันแสดงความต้องการและความคิดเห็นร่วมกันระหว่างประชากรที่มีประสบการณ์แตกต่างกัน

คำตอบที่ได้มาของแต่ละกลุ่มจะมีการนำเสนอโดยการเลือกผู้แทนกลุ่มแต่ละกลุ่มนำเสนอผลสรุป ของคำตอบต่อกันในลักษณะของการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความต้องการให้กฎหมายมีโครงสร้าง ตามที่ต้องการ

การวิเคราะห์คำตอบที่ได้มาจะใช้วิธีการเชิงเปรียบเทียบคำตอบ ระหว่างกลุ่มเฉพาะ ทั้ง 4 กลุ่ม และระหว่างกลุ่มผสม ทั้ง 4 กลุ่ม เมื่อได้คำตอบแล้วจึงนำคำตอบที่ได้จากการเปรียบเทียบของกลุ่มเฉพาะ และกลุ่มผสมมาเปรียบเทียบอีกครั้งจะทำให้ได้คำตอบตามประเด็นที่การวิจัยได้กำหนดไว้ และเมื่อนำคำตอบมาเปรียบเทียบกับประเด็น โครงสร้างกฎหมายต้นแบบที่ได้จากการวิจัยเบื้องต้นจะเห็นถึงความเหมือนและความแตกต่างของคำตอบ ซึ่งผู้วิจัยจะได้วิเคราะห์เพื่อหาข้อสรุปของโครงสร้างกฎหมายต้นแบบ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้มาจากการเก็บรวบรวมโดยวิธีวิทยาการวิจัยที่กำหนดไว้ดังกล่าว จะนำไปสู่การวิเคราะห์ และสังเคราะห์ ร่วมกัน และเมื่อได้คำตอบมาแล้วจะนำคำตอบที่ได้มานั้นจัดทำเป็นร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย และนำเอาร่างกฎหมายต้นแบบพร้อมผลการวิจัยไปสู่การจัดทำการรับฟังความคิดเห็น (Hearing) จากประชากรที่เกี่ยวข้องต่อไป

5. การรับฟังความคิดเห็น (Hearing)

เมื่อได้คำตอบจากผลการวิจัยและได้ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้ายแล้ว เพื่อให้ร่างกฎหมายดังกล่าวมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย การวิจัยจึงได้กำหนดให้มีการรับฟังความคิดเห็น (Hearing) โดยการจัดประชุมเพื่อเสนอร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย และรับฟังความเห็นโดยการให้ผู้เข้าร่วมประชุมจากหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายและผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายประกอบด้วย เจ้าหน้าที่กระบวนการยุติธรรม ทนายความ นักวิชาการด้านสิทธิมนุษยชน และประชาชน จำนวน 30 คน

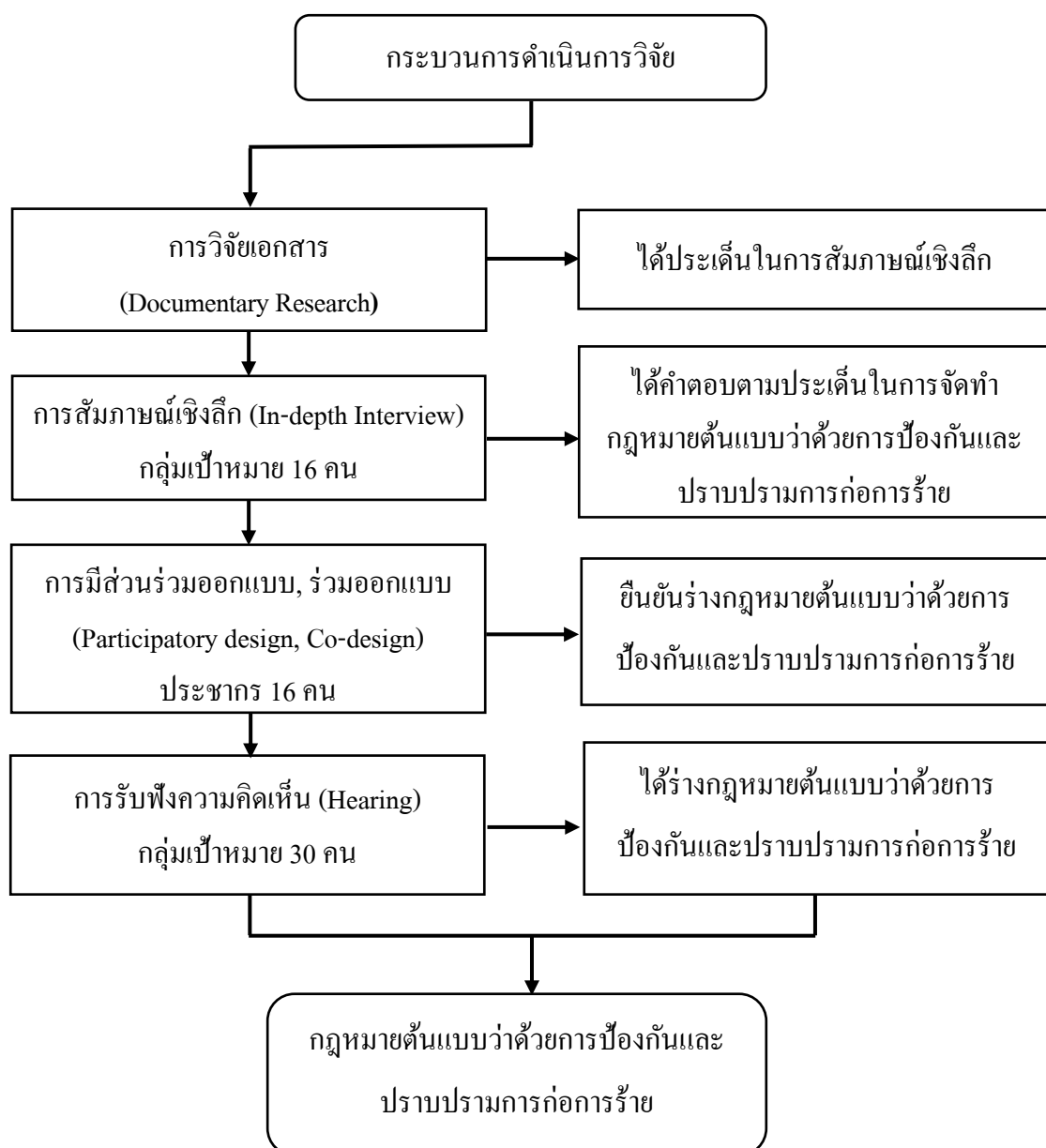
ข้อวิพากษ์ และข้อแนะนำจากการรับฟังความคิดเห็นจะเป็นข้อมูลเพิ่มเติมที่นำไปใช้ในการวิเคราะห์อีกครั้ง เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย ที่มีความสมบูรณ์มากขึ้น

6. วิธีการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย

กระบวนการจัดทำร่างกฎหมายนี้ ผู้วิจัยได้นำเอาข้อค้นพบของงานวิจัยตามวิธีวิทยาการวิจัยที่กำหนดไว้ กล่าวคือ ได้นำผลจากการวิจัยเอกสาร ทั้งหลักการ แนวคิด และทฤษฎี กฎหมายไทย กฎหมายมหาชนระหว่างประเทศ และกฎหมายต่างประเทศ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำผลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึก เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการก่อการร้ายและความเห็นในการจัดทำกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย ตลอดจนโครงสร้างของกฎหมายมาวิเคราะห์เพื่อกำหนดประเด็นที่เป็นสาระสำคัญที่จะนำไปสู่โครงสร้างของกฎหมายสารบัญญัติเฉพาะและนำไปสู่การจัดทำกฎหมายต้นแบบ และนำประเด็นดังกล่าวไปจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมในการออกแบบกฎหมาย เพื่อเป็นการยืนยันความครบถ้วนสมบูรณ์ตามความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียซึ่งเป็นผู้บังคับใช้กฎหมายและผู้ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย โดยคำตอบที่ได้จากกระบวนการดังกล่าวนำไปสู่การจัดทำกฎหมายต้นแบบ โดยการยกร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย พ.ศ. เมื่อได้ร่างกฎหมายแล้วจึงดำเนินการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็น โดยเชิญผู้ที่เคยให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและจากการมีส่วนร่วมในการออกแบบและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมประชุม และผู้วิจัยได้นำความเห็นและข้อสังเกตที่ได้รับจากที่ประชุมมาปรับปรุงแก้ไข จนได้ร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย พ.ศ. ที่มีความครบถ้วนสมบูรณ์

7. โครงสร้างกระบวนการวิจัย

การวิจัยกำหนดวิธีวิทยาการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) การมีส่วนร่วมออกแบบ, ร่วมออกแบบ (Participatory Design, Co-Design) และการรับฟังความคิดเห็น (Hearing) โดยข้อมูลที่ได้มาจากวิธีวิทยาการวิจัยดังกล่าวเมื่อนำมาวิเคราะห์แล้วทำให้ได้คำตอบเป็นร่างกฎหมายต้นแบบว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย ซึ่งสามารถสรุปกระบวนการวิจัยได้ ดังนี้

ภาพประกอบที่ 3.3 กระบวนการวิจัย